

Bijzondere zeilprestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zeilen belicht een aantal van die vergeten zeilers onder de noemer 'Onbekende beroemdheden'.

Chas Gerretsen

BACKPACKER OP ZEE

Chas Gerretsen (1943) begon zijn werkende leven als glazenwasser. Daarna werd hij achtereenvolgens tapijtsjouwder, kelner, taxichauffeur, cowboy, krokodillenjager en beroepssoldaat. Als professioneel fotojournalist had hij een succesvolle carrière. Na deze vele levens voer hij in een zeilboot de wereld over. Wij gingen uitgebreid in gesprek met deze fascinerende wereldzeiler.

Tekst MICHEL VAN STRATEN Foto's CHAS GERRETSEN en MONIKA PFANDZELTER

Vóór dat alles, toen Chas Gerretsen nog een jongen was, wilde hij zee-man worden. Zeilen had hij geleerd in een zeilcano op het Paterswoldsemeer in Groningen. Maar hij wilde niet op het Paterswoldsemeer blijven, de jonge Chas wilde de wereld zien. Hoe beter dat te doen dan als kapitein op de grote vaart? Omdat een kapitein eerst matroos moet worden, monsterde de 17-jarige Chas aan op een kustvaarder. "Ik koos voor de zee en voor de ergste tijd van mijn leven," noteert hij in zijn autobiografie *Het wonderbaarlijke en vreemde leven van Chas Gerretsen*. De korte tijd dat hij aan boord is vat hij samen als "drie maanden zeeziekte, af en toe onderbroken door korte maar hevige gevechten tussen de twee andere dekmatrozen en een les in zeemanschap". Tijdens een storm bestuurt Chas het schip, dat hij door vermoeidheid en gebrek aan ervaring van zijn koers laat afwijken. Nadat de kapitein het stuurwiel heeft overgenomen, velt die zijn duidelijke oordeel: "Je bent de slechtste zeeman die ik ooit heb meegemaakt."

Hollywood als opstap naar zeezeiler (1)

Met deze achtergrond is het verrassend dat Chas toch deze editie van Onbekende Beroemdheid siert, zou je kunnen stellen. Want van drie maanden "de ergste tijd van mijn leven" op een boot naar de wereld over zeilen is nogal een *giant leap*. De verklaring daarvoor lijkt vooral besloten te liggen in Chas' leven vóór het moment dat hij in 1989 aan zijn nieuwe bestaan als zeezeiler begint, zo wordt duidelijk tijdens

het gesprek dat ik met hem heb over zijn boeiende leven. Met name de tijd na zijn carrière als oorlogsfotograaf, namelijk als fotograaf van de sterren in Hollywood gedurende 15 jaar, lijkt hieraan ten grondslag te liggen. Dat de periode in Hollywood, ogenschijnlijk glamoureuze en spectaculaire, slechts een mineur deel van Chas' autobiografie uitmaakt, is een veelbetekend detail, zo begrijp ik later.

Drijvende krachten

Ik denk twee drijvende krachten te zien in Chas' leven: films en nieuwsgierigheid. Zijn korte bestaan als cowboy is bijvoorbeeld geïnspireerd door Amerikaanse films, en dat geldt voor meer keuzes die hij in het leven maakt. Naast zijn droom om een cowboy te zijn droomt hij van een bestaan als zeiler. "Maar dan met name een leven waarbij de mooie meisjes vanaf het strand naar mij toe komen zwemmen terwijl ik met mijn jacht voor anker lag voor de kust van Cannes of Nice of Saint-Tropez," zo vertelt hij met pretoogjes. Het zou zo een scène uit een film kunnen zijn. "Dat is nooit gebeurd," voegt hij er droog aan toe. Sterker nog, hij zou een totaal ander soort zeiler worden. Maar daarover straks meer. Zijn avontuurlijke jonge bestaan én zijn avontuurlijke professionele bestaan als fotojournalist laten zien dat de werkende Chas vooral een zwerver is met een onstillebare honger naar het opdoen van nieuwe ervaringen, eerst van koe naar krokodil, later van staatsgreep naar oorlog, van Zuid-Amerika tot Zuidoost-Azië. Het is

vooral nieuwsgierigheid die hem drijft naar plekken die levensgevaarlijk zijn. Letterlijk: meerdere collega's vinden de dood in de conflicten die ze verslaan. Wanneer ik Chas vraag wat hem dreef om te gaan zeilen, antwoordt hij: "*Curiosity*." (De Groninger is al zo lang weg uit Nederland dat hij de voorkeur geeft aan Engels boven Nederlands.) Ook hier is nieuwsgierigheid dus zijn sterkste motivatie.

Hij weet er overigens weinig van, van zeilen, als hij begint in een kajuitboot. Die paar slagen op het Paterswoldsemeer in een kleine zeilcano liggen dan alweer heel ver achter hem. 'Maar zo lang ik leer, is het leven opwindend,' is zijn motto.

Hollywood als opstap naar zeezeiler (2)

Terugkijkend is er toch eerst nog een hobbel te nemen; Chas voelt maar weinig enthousiasme als hij en zijn vriendin Monika door een bevriende fotograaf worden uitgenodigd om vanuit Los Angeles een dagtocht op zee te maken met diens 12 meter lange zeilboot: "Het vooruitzicht van een tocht op een kleine zeilboot over de open oceaan vond ik weinig aantrekkelijk." Chas denkt terug aan zijn drie maanden durende zeeziekte van vroeger. Maar de vriend belooft mooi weer en Chas gaat overstag. "Johns boot gleed als een haai door het water. Er was enige deining en Monika werd zeeziek, maar ik niet. Ik besloot een boot te kopen en over de wereld te varen."

In slechts een paar zinnen beschrijft Chas zijn totale ommekeer. In zijn boek schrijft

hij: "Dit was de kans om weg te gaan uit Hollywood, iets wat ik zo hard nodig had. Ik was uitgeput (...) en moest constant het Hollywoodspelletje meespelen." Chas fotografeerde gedurende zijn 15 jaar in Hollywood alle filmsterren van het grote doek, resulterend in een constante stroom aan opdrachten, aanzien en een riante villa. Tijdens ons gesprek vraag ik hem naar die overstap. "Ik was het leven in Hollywood helemaal zat. Ik was de hypocrisie meer dan zat." Hollywood is een wereld van schone schijn, dat is geen geheim, maar als Chas er middenin zit, grijpt het hem na verloop van tijd naar de keel.

Illustratief is het volgende verhaal: "Ik was eens bezig met een opdracht toen de opdrachtgever mij belde en vroeg hoe het ging. Ik zei 'goed'. 'Wat is er aan de hand, wat is er mis?', was de reactie van de opdrachtgever." Chas realiseert zich al snel waarom de man dat vraagt en herstelt zijn antwoord: "Het gaat geweldig, het gaat fantastisch." "O gelukkig", zegt de opdrachtgever, "ik maakte me even zorgen." Chas: "Niemand daar vertelt de waarheid. Iedereen slijmt, omdat iedereen vrees voor zijn baan of op zoek is naar werk in de glamour-industrie."

FOTO'S

Een deel van het rijke oeuvre van Chas Gerretsen is te zien en te volgen op Instagram. Het account @we_sail_to_anchor biedt zeilfoto's; de accounts @chasgerretsenphoto en @chasgerretsenhollywood bieden inkijkjes in het vroegere professionele werk van de fotograaf. Zie ook Twitter.com/ChasGerretsen.

Chas woont op zijn Norseman.

PSYCHE

Het woord 'psyche' kan veel betekenissen hebben, van geest tot mythologische figuur. Volgens Chas staat het voor "een gevleugeld wezen op zoek naar liefde". Die beschrijving bevat hem wel voor zijn Norseman 447 CC.

Lengte over alles	13,59 m
Lengte waterlijn	11,43 m
Breedte	3,96 m
Diepgang	1,93 m
Waterverplaatsing	12,7 m³
Romp materiaal	glasvezel
Ontwerp	Robert Perry

Yachties en cruisers

Chas zoekt een uitweg uit die hypocrisie. Hij verkoopt zijn riante huis in Los Angeles en scheept samen met zijn Monika in in zijn Psyche, een 14 meter lange Norseman 447 CC. In de meer dan 30 jaren die volgen, varen zij 75.000 zeemijlen, vanaf de Verenigde Staten via de Caraïben naar de wateren van Midden-Amerika, Polynesië, Nieuw-Zeeland, Australië, Indonesië, Zuidoost-Azië (12 jaar), Oost-Afrika (3 jaar), Zuid-Afrika, Brazilië en weer terug naar de Caraïben. Wanneer ik Chas vraag wat zijn

indruk is van zijn zeilersleven, vertelt hij: "Zeilen is voor veel mensen meer een droom dan een realiteit. Heel veel zeilers zeilen niet, maar liggen in de marina. Ik zie een duidelijke differentiatie. Er zijn yachties, dat zijn mensen die van marina naar marina gaan, van de ene naar de andere gereserveerde plek. En er zijn cruisers. Die leven meestal van een beperkt budget, ankeren buitengaats en zeilen de wereld rond. De grote boten kijken neer op de kleine boten. De echte cruisers komen bij elkaar, wisselen ervaringen uit en helpen elkaar."

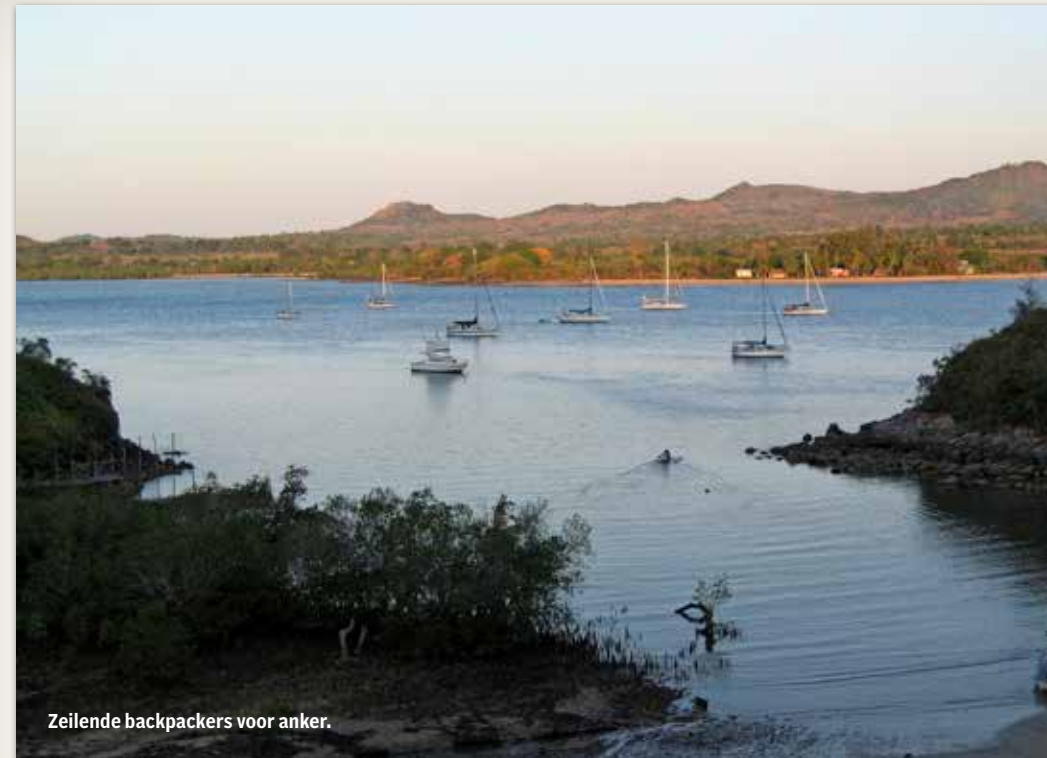
Ik zie de parallel: Hollywood en yachties - Chas kan niet tegen schone schijn, de droomwereld. Hij schaarft zichzelf duidelijk onder de cruisers. Het is ook niet voor niets dat hij de airconditioning, die bij de aankoop van Psyche nog aanwezig is, direct van de boot sloopt. In zijn carrière als fotograaf zwierf hij van brandhaard naar burgeroorlog, van bombardement naar staatsgreep: de fotograaf als cruiser. Eigenlijk is Chas Gerretsen vooral een backpacker in hart en nieren: hij laat die term meerdere keren vallen tijdens ons gesprek. "Backpacking is wat ik het liefste doe." Als cruiser is Chas een backpacker op zee.

Anti-inbraaksysteem

Storm, corrupte douaniers, dure reparaties: net als alle wereldzeilers maken ook Chas en Monika dit soort zaken mee. Chas is vastbesloten overall het positieve van in te zien: "Ik onthoud de moeilijke momenten, zodat ik ervan leer. Tijdens de eerste storm waren we bang, de tweede keer moesten

Monika aan het stuurwiel.

Zeilende backpackers voor anker.

De eerste avond hoorde ik een bloedstollende gil. Die kwam van Monika. Wat was er gebeurd?

we erom lachen." Zodoende kan hij nu ook smakelijk vertellen hoe hij en Monika aan boord van Psyche zes avonden achter elkaar overvallen werden door dieven. "We waren in Tanzania. Elke avond lagen we in een andere haven. De eerste avond hoorde ik een bloedstollende gil. Die kwam van Monika. Wat was er gebeurd? Er was een dief aan boord geklommen en die had zijn hand door de openstaande patrijspoort gestoken. De gil van Monika schrok de dief zo af dat hij in het water sprong en vluchtte. De volgende avond lagen we op een andere ankerplaats. Rond dezelfde tijd kwam weer

een dief. Monika maakte me wakker. We hoorden een rubberboot langs de romp van onze Psyche schuren. Ineens klaarwakker riep ik 'Good evening,' en plons, ook hij sprong het water in. Vanaf dat moment was dat onze tactiek in de havens die we aandedden: we lagen wakker, rond middernacht kwam er een dief aan boord, ik riep 'good evening,' en de dief sprong overboord." De aanpassing van hun slaappatroon bleek een effectief anti-inbraaksysteem. "Er is in die tijd maar één keer iets van onze boot meegenomen, en dat waren twee zakken vol met ons vuilnis."

Huisvlijt.

FOTOJOURNALIST

In zijn werkende leven was Chas Gerretsen fotojournalist. Voor zijn fotoreportage van de staatsgreep in Chili in 1973 en zijn wereldberoemde foto van dictator Pinochet ontvangt hij tijdens zijn carrière de Robert Capa Gold Medal, een prijs voor fotografen die bijzonder veel moed hebben getoond in hun werk. In het voorjaar van 2022 presenteert het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam een overzichtstentoonstelling van Chas' werk en het bijbehorende fotoboek *In de hoofdrol Chas Gerretsen*. Andere boeken zijn *Apocalypse Now, The Lost Photo Archive* (over zijn werk aan de gelijknamige film) en zijn autobiografie *Het wonderbaarlijke en vreemde leven van Chas Gerretsen*.

Vrede en voldoening

Op een van de laatste pagina's van zijn autobiografie schrijft Chas over een van zijn eerste zeilervaringen met zijn eigen Psyche: "Na acht dagen op zee voeren we bij een opkomende zon op de motor naar een fantastisch wit zandstrand met kokospalmen. We waren de enige boot in de omtrek. Die beslissende ochtend, met rimpelloos blauw water, liet ik het anker los en keek hoe het naar de zanderige bodem zonk. 'Je kunt het anker zien!' En op dat moment kwam er een gevoel van vrede en voldoening over me." De meisjes uit zijn jeugd droomden niet meer vanaf de kust naar hem toe te komen zwemmen. Zeilen is voor Chas geen droom meer, maar werkelijkheid, samen met zijn Monika. Backpackers op zee. [Z](#)

WIN EEN BOEK

In het 320 pagina's tellende boek *Het wonderbaarlijke en vreemde leven van Chas Gerretsen* is slechts een handvol pagina's gewijd aan het zeilverleden van de hoofdpersoon. Desondanks geeft het boek een vermakelijk beeld van het boeiende leven van deze wereldreiziger en geeft het een goed begrip van waarom Gerretsen zijn succesvolle leven op 46-jarige leeftijd inruilt voor een leven aan boord van een zeilboot. Wil je kans maken op in een rijk geïllustreerd én door Chas gesigneerd exemplaar? Stuur een e-mail met motivatie waarom we jou dit boek moeten sturen naar info@zeilen.nl.

